

GRY I ZABAWKI	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-86 8555-03
	Zabawki z tworzyw sztucznych Lalki i zwierzęta	Zamiast BN-78/8555-03
		Grupa katalogowa 1724

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są lalki i zwierzęta wykonane z tworzyw sztucznych oraz elementy tych zabawek w połączeniu z innymi materiałami, z wyjątkiem zabawek dla niemowląt, zabawek do pływania, maskotek oraz zabawek na podwoziach.

1.2. Określenia

1.2.1. lalki i zwierzęta z tworzyw sztucznych — zabawki wykonane z tworzywa, w których łączna powierzchnia zewnętrzna z tworzyw stanowi więcej niż 50% ogólnej powierzchni lub łączna masa tworzyw sztucznych zastosowanych w zabawce stanowi więcej niż 50% ogólnej masy zabawki, z wyglądu podobne do ludzi lub zwierząt.

1.2.2. Pozostałe określenia — wg PN-82/N-08502.

2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział. Zabawki z tworzyw sztucznych — lalki i zwierzęta dzieli się na podbranże wg SWW:

2822-11 — lalki z tworzyw sztucznych miękkich ubrane,

2822-12 — lalki z tworzyw sztucznych miękkich nie ubrane,

2822-13 — lalki z tworzyw sztucznych twardych ubrane,

2822-14 — lalki z tworzyw sztucznych twardych nie ubrane,

2822-21 — zwierzęta z tworzyw sztucznych miękkich bez mechanizmów,

2822-22 — zwierzęta z tworzyw sztucznych miękkich z mechanizmami,

2822-23 — zwierzęta z tworzyw sztucznych twardych bez mechanizmów,

2822-24 — zwierzęta z tworzyw sztucznych twardych z mechanizmami.

2.2. Oznaczenie

2.2.1. Sposób budowy oznaczenia. W oznaczeniu należy podać nazwę zabawki, symbol podbranży wg SWW, a po kresce ukośnej wielkość wg PN-78/N-08510, numer wzoru i numer niniejszej normy.

2.2.2. Przykład oznaczenia lalki „Zosia” z tworzywa sztucznego miękkiego, ubranej (2822-11), wielkość 2 (2), wzór 5 (5):

L A L K A   Z O S I A   2 8 2 2 - 1 1 / 2 - 5   B N - 8 6 / 8 5 5 5 - 0 3

3. WYMAGANIA

3.1. Wielkość zabawki obejmuje przedziały wymiarowe 1 ÷ 7 wg PN-78/N-08510.

3.2. Wygląd zewnętrzny i kształt zabawki powinien być zgodny z dokumentacją konstrukcyjno-technologiczną, przeznaczony dla określonego wieku dziecka wg PN-76/N-08500.

3.3. Materiały. Do produkcji zabawek należy stosować materiały podane w tabl. 1.

Tablica 1

Lp.	Materiał	Wymagania wg
1	Polietyleny	BN-72/6364-01 BN-75/6364-02
2	Polistyreny	PN-71/C-89292 PN-84/C-89293
3	Poliamidy	BN-80/6336-01
4	Polimetakrylany metylu	BN-75/6363-01
5	Polichlorek winylu	PN-72/C-89291/01
6	Pozostałe materiały	PN-78/N-08510
Dopuszcza się stosowanie innych materiałów, pod warunkiem spełnienia wymagań bezpieczeństwa użytkowania wg PN-76/N-08500.		

Lalki i zwierzęta przeznaczone dla dzieci od lat trzech powinny mieć atest Państwowego Zakładu Higieny, z wyjątkiem zabawek wielkości powyżej 5 i przystosowanych do siedzenia, a przeznaczonych dla dzieci powyżej 1 roku.

3.4. Wykonanie elementów lalek i zwierząt

3.4.1. Lalki i zwierzęta powinny być wykonane z materiałów podstawowych wg tabl. 1, metodą określoną w PN-74/C-89103/08 przez wytłaczanie, rozdmuchiwanie, formowanie wtryskowe, odlewanie lub prasowanie tłoczone. Korpusy zwierząt mogą mieć na powierzchni fakturę imitującą sierść danego gatunku zwierzęcia.

Zgłoszona przez Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych
Ustanowiona przez Prezesa Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy dnia 5 września 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 stycznia 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 16/1986, poz. 33)

Nie dopuszcza się stosowania zabawek nawłóknianych.

Dopuszcza się wykonanie głowy lalki z innego materiału niż korpus, ręce i nogi. W przypadku wykonania głowy lalki z innego tworzywa, różnica barwy między elementami nie może pogarszać wyglądu estetycznego zabawki.

3.4.2. Oczy lalek i zwierząt, wykonane z innego tworzywa niż głowa, powinny być wmontowane w sposób trwały. Ruchome powieki powinny mieć mechanizm służący do ich zamykania i otwierania przy zmianie położenia zabawki. Powieki powinny się otwierać i zamykać swobodnie.

3.4.3. Ubiory lalek i zwierząt powinny być wykonane z materiałów wkóciennicznych wg PN-78/N-08512, w sposób estetyczny i trwałe. Dodatki do ubiorów, jak buty, paski itp. mogą być wykonane z tkanin, folii galanteryjnej, skóry lub substytutów skóry.

3.4.4. Fryzury lalek powinny być wykonane z materiałów lub włókien syntetycznych imitujących włosy, trwale osadzonych i wymodelowanych na określony rodzaj fryzury oraz nie powinny być zabrudzone substancjami organicznymi i nieorganicznymi.

3.4.5. Łączenia elementów lalek i zwierząt. Elementy zabawki, takie jak głowa, ręce i nogi powinny być połączone w sposób zapewniający funkcjonalność i trwałość zabawki. Nie dopuszcza się łączenia elementów zabawek za pomocą drutu stalowego lub innych ostrych części złącznych.

3.4.6. Elementy ozdobne

a) Zapinki do włosów, wstążki, klamerki dla lalek powinny być wykonane z materiałów wg 3.3 i zamocowane zgodnie z przeznaczeniem danego elementu. Zamocowane elementy ozdobne powinny spełniać wymagania bezpieczeństwa wg PN-76/N-08500.

b) Wąsy, ogony, grzywy zwierząt powinny być wykonane z tworzyw sztucznych i syntetycznych imitujących włosy.

c) Oczy, uszy, nosy wykonane z twardych tworzyw sztucznych powinny spełniać wymagania wytrzymałości połączeń zewnętrznych wg PN-76/N-08500 p. 3.4.5.

3.5. Zabawki — lalki i zwierzęta do wypełniania powietrzem wykonane z folii powinny być zgrzewane. Wentylki i zatyczki powinny być zamocowane w sposób uniemożliwiający ich odłączenie. Lalki i zwierzęta wypełnione powietrzem do określonego kształtu, leżące swobodnie co najmniej przez 12 h, nie powinny stracić uzyskanego kształtu.

3.6. Zabawki — lalki i zwierzęta z mechanizmami, określone w PN-82/N-08502, powinny mieć mechanizmy umożliwiające wykonanie przez te zabawki określonych ruchów lub czynności. Mechanizmy te powinny spełniać wymagania wg BN-77/8551-01 oraz wymagania bezpieczeństwa wg PN-76/N-08500. Zabawki powinny być zaopatrzone w instrukcję obsługi.

3.7. Powłoki lakierowe. Powierzchnie lalek, zwierząt lub elementów tych zabawek powinny być malowane lakierami lub emaliami o właściwościach nietoksycznych zgodnie z PN-76/N-08500 p. 3.1.10. Lakiery lub

emalie powinny być rozprowadzone równomiernie na powierzchni bez zalewów i zgrubień.

3.8. Urządzenia dźwiękowe. Zastosowane w zabawkach urządzenia dźwiękowe, określone wg PN-82/N-08502, powinny wydawać głos czysty i wyraźnie słyszalny. Poziom wydawanego dźwięku nie powinien być dokuczliwy dla dziecka i otoczenia.

Zastosowane w zabawce urządzenia dźwiękowe mechaniczne lub elektryczne powinny spełniać wymagania bezpieczeństwa użytkowania podane w PN-76/N-08500.

3.9. Jakość wykonania powierzchni elementów — wg tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Określenie wady	Występowanie wad
1	Zmiana barwy dla zabawek wykonanych w jednym kolorze	niedopuszczalne różnice odcienia barwy widoczne gołym okiem z odległości 0,5 m w świetle rozproszonym
2	Rysy i nierówności na zewnętrznych powierzchniach	niedopuszczalne widoczne gołym okiem z odległości 0,5 m w świetle rozproszonym
3	Ślady po kanale wtryskowym i po wypychaczach	niedopuszczalne większe od $\pm 0,3$ mm
4	Ostrość krawędzi, pęknięcia, odkształcenia, niedolewy i rozwarstwienia tworzywa	niedopuszczalne
5	Nadlewy	niedopuszczalne większe od 0,2 mm na zewnętrznej powierzchni elementów
6	Wypadanie włosów lalek i zwierząt	niedopuszczalne
7	Zabrudzenia tkanin i niedolewy	niedopuszczalne

3.10. Wytrzymałość na upadek. Lalki i zwierzęta wykonane z twardych tworzyw sztucznych powinny być wytrzymałe na swobodny upadek z wysokości 0,5 m wg PN-76/N-08500, co najmniej 10 razy, a dla zabawek z mechanizmami — 5 razy.

3.11. Odporność na działanie środków myjących. Zabawki — lalki i zwierzęta powinny być tak wykonane, aby mogły być myte bez ich uszkodzeń. Zabawki grupy B nie mogą być poddane myciu w środkach zawierających detergenty, zgodnie z PN-76/N-08500.

3.12. Odporność na działanie śliny i potu. Zabawki grupy B i zabawki o powierzchniach malowanych większych niż 150 mm² powinny być odporne na działanie śliny i potu zgodnie z PN-76/N-08500.

3.13. Cechowanie. Cechy na lalkach i zwierzętach lub ich elementach, których łączna powierzchnia zewnętrzna jest większa od 30 cm² lub masa większa od 20 g, należy umieścić tak, aby były łatwo dostrzegalne i możliwe do odczytania, przy czym nie powinny pogarszać estetyki zabawki.

Cechowanie zabawek zgodnie z PN-78/N-08510.

Sposób wykonania znaków — wg PN-75/C-89004.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

Pakowanie, przechowywanie i transport — wg PN-82/N-08503. Dopuszcza się pakowanie lalek i zwierząt w papier pakowy zwykły wg BN-66/7326-01.

5. BADANIA

5.1. Program badań

5.1.1. Badania pełne stosuje się w celu oceny nowych wyrobów, w przypadku zmian materiałowych i technologicznych oraz przy okresowej kontroli produkcji co najmniej raz w roku. Zakres badań pełnych i ich kolejność podano w tabl. 3.

Tablica 3

I.p.	Zakres badań		Wymagania wg	Badania wg
1	badania pełne	ogłędziny zewnętrzne	3.4.1 ÷ 3.4.5, 3.9, 3.13, rozdz. 4	5.3.1
2		sprawdzenie wielkości	3.1	5.3.2
3		sprawdzenie wyglądu i kształtu zabawki	3.2	5.3.3
4		sprawdzenie materiałów podstawowych	3.3	5.3.4
5		sprawdzenie wytrzymałości połączeń zewnętrznych	3.4.6	5.3.5
6		sprawdzenie szczelności	3.5	5.3.6
7		sprawdzenie mechanizmów	3.6	5.3.7
8		sprawdzenie powłok lakierowych	3.7	5.3.8
9		sprawdzenie urządzeń dźwiękowych	3.8	5.3.9
10		sprawdzenie wytrzymałości na upadek	3.10	5.3.10
11		sprawdzenie odporności na działanie środków myjących	3.11	5.3.11
12		sprawdzenie odporności na działanie śliny i potu	3.12	5.3.12

5.1.2. Badania niepełne stosuje się przy ocenie bieżącej kontroli produkcji i przy badaniach jakościowych poprzedzających odbiór partii.

Zakres badań niepełnych podano w tabl. 3.

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Liczność partii. Partia przedstawiona do kontroli powinna zawierać zabawki jednego rodzaju, dostarczone do obrotu za jednym dokumentem przesyłkowym. Liczność partii nie powinna przekraczać 3200 sztuk zabawek.

5.2.2. Pobieranie próbek do badań pełnych. Niezależnie od liczności partii zabawek, do badań pełnych należy pobrać próbkę w sposób losowy na ślepo wg PN-83/N-03010, o liczności 5 sztuk.

5.2.3. Pobieranie próbek do badań niepełnych. Z partii przedstawionej do badań niepełnych należy pobrać za-

bawki w sposób losowy na ślepo wg PN-83/N-03010, o liczności wynikającej z tabl. 4.

5.2.4. Poziom kontroli — II ogólny, plany jednostopniowe wg PN-79/N-03021.

5.2.5. Wadliwość dopuszczalna — maksimum 4%.

5.2.6. Wybór i stopniowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej — wg tabl. 4.

Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021 p. 2.4.

Tablica 4

Liczność partii <i>N</i>	Liczność próbki <i>n</i>	Liczba kwalifikująca <i>m₁</i>
sztuk		
do 25	3	0
26 ÷ 90	13	1
91 ÷ 150	20	2
151 ÷ 280	32	3
281 ÷ 500	50	5
501 ÷ 1200	80	7
1201 ÷ 3200	125	10

5.3. Opis badań

5.3.1. Ogłędziny zewnętrzne należy przeprowadzić organoleptycznie w świetle rozproszonym o natężeniu 200 ÷ 300 lx przez sprawdzenie zgodności z wymaganiami wg 3.4.1 ÷ 3.4.5, 3.9, 3.13, rozdz. 4.

5.3.2. Sprawdzenie wielkości należy wykonać za pomocą uniwersalnych przyrządów pomiarowych o dokładności 1 mm.

5.3.3. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego i kształtu zabawki należy wykonać przez porównanie z rysunkiem, fotografią, wzorem zabawki lub dokumentacją konstrukcyjno-technologiczną.

5.3.4. Sprawdzenie materiałów podstawowych. Należy sprawdzić, czy na tworzywa zastosowane do produkcji zabawek są zaświadczenia kontroli jakości, stwierdzające zgodność tych materiałów z obowiązującymi normami oraz, czy zastosowane materiały odpowiadają wymaganiom wg PN-76/N-08500.

5.3.5. Sprawdzenie wytrzymałości połączeń zewnętrznych należy przeprowadzić wg PN-77/N-08501 p. 2.4.3.6 na zgodność z 3.4.6.

5.3.6. Sprawdzenie szczelności zabawek polega na napełnieniu powietrzem zabawki do uzyskania nadciśnienia, które spowoduje właściwy kształt zabawki zgodnie z 3.5.

5.3.7. Sprawdzenie mechanizmów należy przeprowadzić zgodnie z BN-77/8551-01 oraz w zakresie bezpieczeństwa zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.2.4.

5.3.8. Sprawdzenie powłok lakierowych należy wykonać przez ogłędziny zewnętrzne, a sprawdzenie zawartości substancji toksycznych należy wykonać zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.1.3.

5.3.9. Sprawdzenie urządzeń dźwiękowych należy przeprowadzić słuchowo przez uruchomienie urządzenia dźwiękowego, na zgodność z 3.8.

5.3.10. Sprawdzenie wytrzymałości na upadek należy przeprowadzić zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.3.1.

5.3.11. Sprawdzenie odporności na działanie środków myjących należy przeprowadzić zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.4.1.

5.3.12. Sprawdzenie odporności na działanie śliny i potu należy przeprowadzić zgodnie z PN-77/N-08501 p. 2.4.4.2.

Dla zabawek z ubiorem badania należy przeprowadzić oddzielnie dla zabawki i ubioru.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Ocena sztuki wyrobu. Zabawkę należy uznać za dobrą, jeżeli wyniki badań odpowiadają wymaganiom podanym w rozdz. 3 i 4.

Sztukę wyrobu należy uznać za niedobłą, jeżeli chociaż jedna z badanych właściwości nie jest zgodna z wymaganiami podanymi w rozdz. 3 i 4.

5.4.2.. Ocena partii wyrobu. Partię zabawek należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli:

— liczba sztuk niedobrych w badaniach niepełnych nie przekracza liczby kwalifikującej m_1 podanej w tabl. 4,

— wartości wszystkich wskaźników w badaniach pełnych dla każdej badanej sztuki zabawki są zgodne z wymaganiami podanymi w rozdz. 3.

Partię zabawek należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, jeżeli chociaż jedna z badanych właściwości w badaniach pełnych nie spełnia wymagań wg rozdz. 3 lub liczba sztuk niedobrych w badaniach niepełnych przekracza liczbę kwalifikującą m_1 podaną w tabl. 4.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych, Łódź.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-78/8555-03

a) zaostorzono wymagania bezpieczeństwa eliminując zabawki nawłókniane,

b) zmieniono wymagania dotyczące wykonania elementów,

c) zmieniono ocenę wyników badań.

3. Normy i dokumenty związane

PN-75/C-89004 Wyroby z tworzyw termoplastycznych. Cechy i cechowanie

PN-74/C-89103/08 Terminologia tworzyw sztucznych. Technologia przetwórstwa. Procesy przetwórcze

PN-83/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbkki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-76/N-08500 Zabawki. Bezpieczeństwo i higiena użytkowania. Wymagania ogólne

PN-77/N-08501 Zabawki. Bezpieczeństwo i higiena użytkowania. Badania

PN-82/N-08502 Zabawki. Nazwy i określenia

PN-82/N-08503 Zabawki. Pakowanie, przechowywanie i transport

PN-78/N-08510 Zabawki z tworzyw sztucznych. Wspólne wymagania i badania

PN-78/N-08512 Zabawki z materiałów włókienniczych. Wspólne wymagania i badania

BN-66/7326-01 Papiery pakowe zwykle

BN-77/8551-01 Zabawki mechaniczne. Mechanizmy napędowe

Pozostałe normy związane podano w tabl. 1.

Systematyczny Wykaz Wyrobów, Tom III GUS, Wydanie III

uzupełnione, Warszawa: Wydawnictwa Akcydensowe 1980.

4. Symbol wg SWW — 2822-1 i 2822-2.

5. Autorzy projektu normy — Henryka Krauze, Alina Frątczak — Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Zabawkarskiego i Artykułów Politechnicznych, Łódź.